

Økonomiforvaltningen
Att.: Adm. direktør Mikkel Hemmingsen
Københavns Rådhus
1599 København K

Sammenfatning af udført løbende revision for Økonomiforvaltningen for 2014

1. Indledning

Revisionen har som led i den løbende revision af Københavns Kommune for 2014 i henhold til revisionsplan foretaget revision af Økonomiforvaltningen. Revisionen er en del af den lovpligtige revision og indgår i grundlaget for vores påtegning af Københavns Kommunes årsregnskab.

1.1 Sammenfatningens formål

Nærværende sammenfatning opsamler alle gennemførte revisionsrapporteringer over året, der vedrører Økonomiforvaltningen, omfattende:

- løbende revision, der er gennemført af Deloitte
- de af Intern Revision gennemførte revisioner i forbindelse med lovpligtig revision som bistand til Deloitte, og
- øvrige revisioner gennemført af Intern Revision for så vidt, at der er forhold at bemærke.

Sammenfatningen er udarbejdet i overensstemmelse med Økonomiudvalgets beslutning om Revisionsrapportering (2014-0201398) af 18.11.2014, og har til formål at gøre Økonomiforvaltningen og Økonomiudvalget opmærksom på eventuelle kritiske forhold, der er identificeret og rapporteret i forbindelse med ovennævnte revisioner, og som vil give anledning til revisionsbemærkninger i den kommende revisionsberetning for 2014.

Sammenfatningen har tillige til formål at modtage information om Økonomiforvaltningens iværksatte aktiviteter som følge af de anførte revisionsbemærkninger.

De nævnte revisionsbemærkninger vil tillige fremgå af revisionsberetningen for 2014 med en note om, at disse er fremlagt og behandlet i forbindelse med nærværende sammenfatning.

1.2 Sammenfatnings afgrænsning

Sammenfatningen omfatter den lovpligtige revision samt de af Intern Revision øvrige udarbejdede rapporter, der direkte er udført i Økonomiforvaltningen og rapporteret til denne.

2. De udførte revisioner

I forhold til Økonomiforvaltningen er gennemført følgende lovpligtige revisioner i 2014. De revisioner, der er gennemført med bistand fra Intern Revision, er markeret med (IR):

- Revisionsrapport vedrørende revision af generelle it-kontroller, dateret 5. marts 2015
- Revisionsrapport vedrørende revision af løn- og personaleområdet for 2014 (IR), dateret 23. marts 2015
- Revisionsrapport vedrørende revision af indkøbsområdet 2014 (IR), dateret 23. marts 2015

Endvidere har Intern Revision gennemført følgende revisioner (særlig analyse), hvor der er forhold at bemærke:

- Revisionsrapport vedrørende revision af København Kommunes fuldmagtsforhold, dateret 18. marts 2015

3. Revisors konklusion

Der er under den gennemførte revision af Økonomiforvaltningen konstateret enkelte observationer, der er blevet vurderet som prioritet 1, og dermed må anses som særlig kritiske, jf. symbolforklaringen nedenfor. Der henvises til de enkelte rapporter for yderligere information.

De nævnte konstaterede forhold er behandlet nedenfor i afsnit 5. Det er samtidig oplyst, hvorvidt vi vurderer, at observationerne vil give anledning til revisionsbemærkninger i den kommende revisionsberetning for 2014. Øvrige observationer rapporteret i de enkelte rapporter er ikke oplyst i denne sammenfatning.

4. Symbolforklaring

Nærværende sammenfatningsrapport behandler primært observationer, der er blevet vurderet som prioritet 1 (●). Denne markering anvendes efter vurdering, når:

- der konstateres risici, der anses for kritiske. I forbindelse med beretninger kan det observerede forhold efter nærmere vurdering eventuelt give anledning til en revisionsbemærkning
- en risiko anses for kritisk, såfremt der er en høj grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en betydelig effekt og/eller har en betydelig udbredelse
- observationen medtages i delberetninger og beretninger til Borgerrepræsentationen.

5. Revisionsbemærkninger fra den løbende revision for 2014

5.1 Lovpligtig revision

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen / Koncernservice	Revisionsområde/ emne	IT-kontrol- ler
Refer- ence	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Brugerrettigheder – periodiske revurdering (AD-KØR)	<p>Vi konstaterede i 2013, at der var etableret kørsler og rapporter, som kunne benyttes til periodisk revurdering af tildelte rettigheder til KØR og AD'et. Vi fik samtidig oplyst, at disse ville blive implementeret primo 2014.</p> <p>Vi har dog fået oplyst, at disse kørsler ikke er afviklet på nuværende tidspunkt, men at dette vil blive gennemført i løbet af 2015. Det skal bemærkes, at samme handlingsplan blev fastlagt sidste år, uden det dog har fundet sted.</p> <p>Manglende eller utilstrækkelig periodisk revurdering af tildelte rettigheder til brugere medfører risiko for, at brugeres rettigheder bliver utidssvarende og ikke afspejler deres arbejdsmæssige betingede behov.</p>	Vi finder det kritisk, at der ikke er foretaget periodisk revurdering af tildelte rettigheder til KØR og AD'et med henblik på at sikre, at brugerne i systemerne har opdaterede arbejdsbetingede rettigheder.		2014
Forvaltningens iværksatte tiltag	Vi har ikke foretaget revision af de af forvaltningen beskrevne tiltag, jf. nedenstående, men vil følge op herpå i forbindelse med revision af 2015.			
	Koncernservice har etableret en proces for sletning af KØR-brugere, der ikke længere er oprettet som AD-brugere. Oprydningen i KØR-licenserne vil fremadrettet ske kvartalsvis, dog første gang den 1. juni 2015.			

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen / Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Løn- og personaleområdet
Referance	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
KS kontroller	<p>Revisionen har vist, at KS har etableret et ledelsestilsyn, som sikrer, at ledelsen løbende er i stand til at følge udviklingen i lønadministrationen og foretage de nødvendige tiltag for at sikre den rette kvalitet i kommunens lønadministration.</p> <p>Gennemgangen har dog vist:</p> <ul style="list-style-type: none"> at der har været massive udfordringer i forhold til at sikre den nødvendige dokumentation i lønsagerne i forbindelse med lønoprettelser, ligesom løndebitorer i forbindelse med fratræden vurderes at være af et væsentligt omfang. Med udgangen af 2014 var der således ifølge KS' sagsstyringssystem CRM ca. 14.000 sager på løn- og personaleområdet, som endnu ikke var færdigbehandlede/løst. Disse sager kan væsentligst henføres til BUF. at de obligatoriske retningslinjer foreskriver en 100% kontrol af indberetninger til LPA-portalen, hvilket ikke har været udført i fuldt omfang i 2014. at der ikke er gennemført et ledelsestilsyn af indberetninger til henholdsvis LPA-portalen og Vagtplan. at manglende rettidighed i registreringer af ferie og fravær er kritisk i forhold til feriepengeafregning og refusions-hjemtagelse. <p>Det er vores vurdering, at ovenstående forhold forøger risikoen for fejlagtige lønudbetalinger såfremt de interne kontroller ikke udføres. Det er samtidig en forudsætning for kontrollens udførelse, at det forinden er sikret, at den forudsatte grunddokumentation er til stede.</p>	<p>Vi finder det kritisabelt, at der ikke i fornødent omfang er sikret den nødvendige dokumentation i lønsagerne i forbindelse med lønoprettelser, og vi henstiller, at KS snarest muligt får nedbragt sagsbunkerne til et acceptabelt niveau, således at kommunen lever op til de generelle regler og bestemmelser på lønområdet.</p>		2014
Forvaltningens iværksatte tiltag	<p>Vi har ikke foretaget revision af de af forvaltningen beskrevne tiltag, jf. nedenstående, men vil følge op herpå i forbindelse med revision af 2015.</p> <p>Der er nedsat en Taskforce med deltagelse af ledelsen fra Økonomiforvaltningen, BUF samt KS med henblik på at normalisere driftssituationen i BUF på løn- og personaleområdet.</p> <p>Det er formålet med Taskforcen:</p> <ul style="list-style-type: none"> at følge driftsudviklingen, herunder sagsbunker og eventuelle fejl, samt drøfte foranstaltninger med henblik på at forbedre driftssituationen at følge op på fremdriften af igangsatte indsatser som følge af afbureaukratiseringsprojektet at igangsætte og følge op på nye initiativer med henblik på at forbedre "end to end processer" som efterfølgende også kan bruges i de andre forvaltninger <p>Forvaltningerne har ansvaret for sikring af den nødvendige dokumentation i lønsagerne, idet dette er kravet til den enkelte institutions indberetning af en ansættelsessag. KS har i februar måned 2014 udsendt oversigt til alle forvaltninger med for sene indberetninger, således at forvaltningernes direktorer kan sikre, at institutionerne overlever dette krav.</p> <p>Vedr. manglende udførelse af 100 % kontroller: KS har i december 2014 implementeret lønkontrol på områderne ansættelse, ændringer og fratrædelse i overensstemmelse med kravene i de nye forretningsgange med ikrafttrædelsesdato 1. februar 2015. Der er ligeledes indskærpet, at kontrolbilag skal påtegnes ved udført kontrol. Koncernservice vil indgå dialog med revisionen omkring lukningen af dette punkt.</p>			

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen / Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Løn- og personaleområdet
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Refusionshjemtagelsen	<p>KS udarbejder løbende en prognose over kommunens berettigede refusioner, som sammenholdes med refusioner modtaget i de enkelte regnskabsår. Det foreløbige samlede beløb for ikke modtagne refusioner/tab af refusioner for Københavns Kommune for perioden 2012 til 2014 kan opgøres til ca. 111 mio.kr., hvoraf ca. 61 mio.kr. - som kan henføres til 2012 og 2013 - i væsentligt omfang må anses for tabt.</p> <p>Manglende effektive processer mellem forvaltningerne og KS medfører forøget risiko for tab af refusioner.</p>	<p>Vi finder det kritisabelt, at kommunen ikke får den refusion, som de er berettiget til, og det henstilles, at der tilrettelægges forretningsgange der sikrer nøjagtig og fuldstændig refusionshjemtagelse.</p>		2012, 2013 og 2014
Forvaltningens iværksatte tiltag	<p>Vi har ikke foretaget revision af de af forvaltningen beskrevne tiltag, jf. nedenstående, men vil følge op herpå i forbindelse med revision af 2015.</p>			
	<p>Deloitte's revisionsbemærkning bygger på en forestilling om, at al refusion som kommunen er berettiget til i praksis, kan hjemtages. Koncernservice er af den opfattelse, at dette mål er helt urealistisk. Vi er ikke bekendt med andre organisationer, som har en 100% refusionshjemtagelse, da der er mange forhold som spiller ind på muligheden for at hjemtage refusion, herunder medarbejdernes aktive medvirken, institutionernes rettidige indberetninger, medarbejderens opfyldelse af beskæftigelseskravet forud for ansættelsen i kommunen osv. KS har derfor fastsat en KPI på 92%, som vurderes realistisk. Efter lønkørslen i marts 2015 er hjemtagelsesprocenten for 2014 foreløbigt på 89,99% mod en hjemtagelse på 85,66% i 2013.</p> <p>KS har iværksat følgende tiltag med henblik på at øge refusionshjemtagelsen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koncernservice har udarbejdet en ny fælles obligatorisk forretningsgang vedr. refusion med det formål at sikre effektive processer mellem forvaltningerne og KS med henblik på at reducere risikoen for tab af refusion. Forretningsgangen trådte i kraft 1. februar 2015. Som følge af forretningsgangen er der bl.a. iværksat en opfølgning på udestående refusion på over 10.000 kr. • Der er udarbejdet ledelsesinformation i RUBIN med data der viser årsagen til manglende hjemtagelse, dvs. bedre ledelsesinformation om grundlaget for manglende refusionshjemtagelse, således at der både på overordnet og lokalt niveau kan identificeres særlige problemområder og igangsættes aktiviteter, der forebygger evt. tab • KS har strømlinet lønkørselsprocessen, så refusion lønkøres hurtigere efter modtagelse, og så en større del lønkøres automatisk med minimering af risiko for fejl • I BUF taskforce er der truffet beslutning om at undersøge muligheden for en ny styringsmodel på refusionsområdet, således at den økonomiske risiko ved manglende hjemtagning håndteres i en "forsikrings-model". <p>I forhold til hjemtagelse af de manglende berettigede refusioner i 2012, 2013 og 2014 gennemføres den igangsatte handlingsplan inden den 1. december 2015.</p>			

Organisationsområde		Økonomiforvaltningen/ Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Indkøbs- området
Refer- rence	Observationer og risici	Revisionsbemærkning		Omtalt år
Godkendelsesgrænser i Workflow	<p>Vi har konstateret, at 28 medarbejdere har ubegrænset godkendelses-grænse i Workflow.</p> <p>Vi har endvidere konstateret, at systemet fortsat ikke understøtter dokumentation for, at mange poster i systemet godkendes af 2 personer.</p> <p>Manglende systemunderstøttelse af, at godkendelse af indkøb gennemføres af 2 personer i forening øger risikoen for, at fejl begås og at uautoriserede dispositioner foretages.</p>	Vi finder det kritisk, at det anvendte system ikke fuldt ud understøtter, at der som udgangspunkt skal to godkendere på transaktioner, der medfører en udbetaling.		2013 og 2014
Forvaltningens iværksatte tiltag	<p>I forbindelse med vores beretning for 2013 blev det oplyst, at <i>"det forventes, at Workflow pr. 1. februar 2015 vil understøtte krav om 2 godkendere"</i>.</p> <p>Vi har ikke foretaget revision af de af forvaltningen beskrevne tiltag, jf. nedenstående, men vil følge op herpå i forbindelse med revision af 2015.</p>			
	<p>Økonomiforvaltningen iværksætter en gennemgang i Økonomiforvaltningens enheder med henblik på at få reduceret antallet af medarbejdere, som har ubegrænset godkendelsesgrænse i Workflow.</p> <p>Der indføres en ny fælles forretningsgang for fakturagodkendelse, som skal være fuldt implementeret den 1. maj 2015. Her begrænses eneprokura til at være fakturaer op til 10.000 kr. for hele kommunen.</p> <p>Den ny forretningsgang vil fra 1. maj 2015 være systemunderstøttet, hvilket betyder, at der ikke længere kan gennemføres betalinger af fakturaer op til 10.000 kr. uden to godkendere.</p> <p>For at reducere relevante risici for fakturaer under 10.000 kr., etableres der en række kompenserende kontroller, herunder krav om udvidet budgetopfølgning, indførelse af kontrolanalyse og legalitetskontrol samt uddannelse i ledelsestilsyn.</p>			

Organisationsområde	Økonomiforvaltningen/ Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Indkøbs- området
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år
Brugeradgange til bogføring direkte i KØR	<p>Vi har konstateret, at 193 medarbejdere i ØKF har adgang til at bogføre direkte i KØR Kreditormodulet uden om selvbetjeningsløsningen på bogføringskonti tilhørende alle kommunens enheder.</p> <p>205 medarbejdere i ØKF (inkl. 7 medarbejdere hos KMD) har adgang til at bogføre finansposter eller omposter direkte i KØR på alle kommunens bogføringskonti og enheder uden om selvbetjeningsløsningen.</p> <p>Vi har fået oplyst, at ikke alle disponeringer kan varetages gennem Selvbetjeningsløsningen, hvorfor nogle medarbejdere tildeles udvidede rettigheder.</p> <p>Det er vores vurdering, at tildeling af særlige rettigheder til medarbejdere øger risikoen for gennemførelse af tilsigtede eller utilsigtede dispositioner uden om forvaltningens og kommunens normale retningslinjer.</p>	<p>Vi finder det kritisk, at den anvendte systemunderstøttelse (selvbetjeningsløsningen) ikke fuldt ud understøtter behovet for at ompostere og udbetale uden om Workflow systemet og samtidig sikre, at det kan dokumenteres, at der altid er 2 personer inde over manuelle udbetalinger.</p>	2014
Forvaltningens iværksatte tiltag	<p>Vi har ikke foretaget revision af de af forvaltningen beskrevne tiltag, jf. nedenstående, men vil følge op herpå i forbindelse med revision af 2015.</p> <p>For at lukke for de manuelle adgange i KØR vil KS iværksætte en analyse af mulighederne for at tilrette selvbetjeningsløsningerne så alle udbetalinger og posteringer kan gennemføres i selvbetjeningsløsningerne.</p> <p>Indtil det er muligt, at alle udbetalinger og posteringer kan håndteres i selvbetjeningsløsningerne, har KS iværksat følgende tiltag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KS har iværksat en lukning af medarbejdernes KØR-autorisationer, således at de manuelle adgange i Økonomiforvaltningen lukkes, hvor muligt • KS har udarbejdet fælles obligatoriske forretningsgange der sikrer design af manuelle opdagende kontroller med de manuelle adgange i KØR. Disse forretningsgange træder i kraft pr. 1. maj 2015, og de interne kontroller er derfor pt. under implementering. Hermed sikres kontrol af de manuelle bogføringer i KØR så længe adgangene er givet. Den nye forretningsgang for tildeling af brugerrettigheder indeholder elementer i forhold til at begrænse antallet af personer, der kan bogføre direkte i KØR. 		

5.2 Særlig analyse forestået af Intern Revision

Organisationsområde	Økonomiforvaltningen / Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Fuldmagtsforhold
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år
Gennemgang af KK fuldmagtsforhold	KS har ikke kunnet tilvejebringe fortegnelse over kommunens fuldmagtsforhold. Manglende fortegnelse over fuldmagtsforhold til kommunens bankkonti medfører en risiko for, at nuværende eller tidligere medarbejdere uretmæssigt kan råde over kommunens likvider, hvilket kan medføre besvigelser.	Vi finder det kritisk, at KS ikke har kunnet tilvejebringe en fortegnelse over kommunens fuldmagtsforhold.	2014
	Vi har konstateret, at enkelte personer har rettigheder til at ændre NEMKonto-registrering uden at der er implementeret kontrol af den gennemførte ændring. Det er vores vurdering, at utilstrækkelig kontrol med ændringer i NemKonto-register medfører risiko for besvigelser ved ændring af kontooplysninger.	Vi finder det kritisk at KS ikke har implementeret hensigtsmæssige kontroller i forbindelse med ændringer i Nemkonto-registret.	2014
	Forvaltningen har planlagt iværksættelse af tiltag med henblik på at løse ovennævnte problemstillinger Handleplanen gennemføres i perioden 31. marts til 1. juli 2015.		
Forvaltningens iværksatte tiltag	Vi har ikke foretaget revision af de af forvaltningen beskrevne tiltag, jf. nedenstående, men vil følge op herpå i forbindelse med revision af 2015.		
	<p>Forvaltningen har planlagt iværksættelse af tiltag med henblik på at løse ovennævnte problemstillinger. KS har bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> gennemgået alle fuldmagtsforhold i KK og dermed tilvejebragt en fuldt dækkende fortegnelse over de konti, som KS har haft ansvaret for siden 2007. Det er ikke muligt for KS at tilvejebringe en oversigt over fuldmagtsforhold før 2007, hvor opgaven var placeret i forvaltningerne. KS har ingen muligheder for at kontrollere, hvorvidt der i forvaltningerne er oprettet konti i København Kommunes navn. KS vil dog over for Økonomikredsen præcisere, at dette ikke er tilladt, og opfordre Økonomikredsen om at indskærpe dette i egen forvaltning. Såfremt KS skulle opnå kendskab til sådanne konti, vil KS straks sikre, at de lukkes. udarbejdet en arbejdsgang vedr. håndtering af fuldmagtsforhold. Med arbejdsgangen implementeres de nødvendige interne kontroller med fuldmagtsforhold i KK. Endvidere vil KS udarbejde en fælles obligatorisk forretningsgang vedr. fuldmagtsforhold i KK. Såfremt forretningsgangen giver anledning til det, vil den udarbejdede arbejdsgang blive tilpasset. udarbejdet en forretningsgang vedr. Nemkonto-registreret. Forretningsgangen er godkendt i kommunens Økonomikreds og implementeres pr. 1. maj 2015 der etableres en kontrol med alle ændringer i Nemkonto-registreret. Endvidere vil KS gennemgå alle foretagne ændringer i Nemkonto-registret. der er foretaget en oprydning i alle autorisationer til Nemkonto-registeret, således at antallet af adgange reduceret fra 188 til 18 adgange. <p>Handleplanen gennemføres i perioden 31. marts til 1. juli 2015.</p>		

6. Afslutning

Vi skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at revisionen først kan anses for afsluttet, når vi har underskrevet erklæringen på årsregnskabet.

København den 17. april 2015

Med venlig hilsen

Lyng Skovgaard
statsautoriseret revisor

Ulrik Vassing
statsautoriseret revisor

c.c: Intern Revision